

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jacek Błaszczyk

SSN Jerzy Grubba

Protokolant Klaudia Binienda

w sprawie **M. R.**

skazanego za popełnienie czynu z art. 56 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu, bez udziału stron (art. 535 § 5 k.p.k.),

w dniu 8 maja 2024 r.

z urzędu, kwestii wznowienia postępowania kasacyjnego zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2024 r., sygn. akt II KK 110/22

o oddaleniu kasacji obrońców jako oczywiście bezzasadnych

postanowił:

1. na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 435 k.p.k. wznowić postępowanie kasacyjne;

2. uchylić postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2024 r., sygn. akt II KK 110/22 o oddaleniu jako oczywiście bezzasadnych kasacji wniesionych przez obrońców: A. H. , B. K. , P. K. , M. R. i P. R. i przekazać je do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu Izbie Karnej w postępowaniu kasacyjnym;

3. oddalić wniosek obrońcy M. R. o wstrzymanie wykonania prawomocnego orzeczenia Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 10 maja 2021 r., sygn. akt X Ka 490/20;

4. obciążyć Skarb Państwa kosztami sądowymi za postępowanie o wznowienie postępowania.

UZASADNIENIE

Do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek sygnalizacyjny obrońcy M. R. o rozważenie z urzędu konieczności wznowienia postępowania kasacyjnego, toczącego się przed Sądem Najwyższym i zakończonego postanowieniem z dnia 6 lutego 2024 r. pod numerem II KK 110/22, z uwagi na wystąpienie w sprawie kasacyjnej bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., polegającej na nienależytej obsadzie sądu przez branie udziału w wydaniu tego orzeczenia osób powołanych na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Przedmiotowym postanowieniem Sąd Najwyższy uznał za oczywiste bezzasadne kasacje obrońców skazanych m.in. M. R. wniesione od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 10 maja 2021 r. utrzymującego co do Maciej Rolińskiego w obiegu prawnym wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy - Woli w Warszawie z 21 października 2019 r., mocą którego temu skazanemu wymierzono następujące trzy kary jednostkowe: 8 lat pozbawienia wolności i grzywnę za popełnienie przestępstwa z art. 56 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.; roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę za popełnienie przestępstwa z art. 57 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 64 § 1 k.k.; 3 miesiące pozbawienia wolności za popełnienie przestępstwa z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i orzeczono karę łączną 8 lat pozbawienia wolności.

Do pisma obrońca dołączył wniosek o wstrzymanie wykonania prawomocnego orzeczenia Sądu Okręgowego w Warszawie z 10 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wobec tego, że w sprawie zakończonej prawomocnym postanowieniem Sądu Najwyższego z 6 lutego 2024 r. ujawniono jedno z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k., wniosek obrońcy okazał się zasadny, a postępowanie w zakresie postępowania kasacyjnego uległo wznowieniu.

Trzeba zacząć od tego, że Sąd Najwyższy aprobuje stanowisko wyrażone w postanowieniach SN z: 6 listopada 2023 r., I KO 56/23; 18 października 2023 r., I KO 33/23; 14 czerwca 2023 r., II KO 43/23; 27 czerwca 2023 r., II KO 84/21 i uznaje za dopuszczalne wznowienie postępowania kasacyjnego w sprawie zakończonej w Sądzie Najwyższym w trybie art. 535 § 3 k.p.k. Skoro w Rozdziale 56 k.p.k. uregulowano kwestię wznowienia postępowania sądowego zakończonego prawomocnym orzeczeniem sądu, to w jego ramach mieści się także procedowanie z Działu XI o charakterze nadzwyczajnym, o ile zostało zakończone prawomocnym orzeczeniem, a taką była właśnie procedura oddalenia kasacji jako oczywiście bezzasadnych.

Analiza akt sprawy M. R. potwierdziła, że na etapie postępowania kasacyjnego doszło do wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej w postaci nienależytej obsady sądu, w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., albowiem postanowienie w trybie art. 535 § 3 k.p.k. podczas rozprawy 6 lutego 2024 r., wydał trzyosobowy następujący skład: pan Zbigniew Kapiński (przewodniczący), pan Adam Roch (sprawozdawca) i pan Ryszard Witkowski. Osoby te zostały powołane na stanowisko sędziów Sądu Najwyższego w wyniku rekomendacji wydanej przez Krajową Radę Sądownictwa w składzie określonym ustawą z 8 grudnia 2017 r., przy czym pan Zbigniew Kapiński został powołany postanowieniem prezydenta z 8 maja 2023 r., do piastowania funkcji prezesa Izby Karnej Sądu Najwyższego od dnia 27 maja 2023 r.; pan Ryszard Witkowski i pan Adam Roch po przedstawieniu ich prezydentowi przez Zgromadzenie Sędziów Izby Dyscyplinarnej SN na podstawie art. 12 § 2 w zw. z art. 15 § 3 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, postanowieniem prezydenta z 20 września 2018 r. zostali nominowani na stanowiska sędziów w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, a pan Adam Roch postanowieniem prezydenta z 24 lutego 2022 r. został powołany na prezesa tej izby i obaj orzekali w niej do 14 lipca 2022 r., a następnie na skutek oświadczeń o

wyrażeniu zgody złożonych Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego w trybie art. 10 ust. 1, 2 i 3 ustawy z 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym, zostali przeniesieni na stanowiska sędziów do Izby Karnej Sądu Najwyższego. Wadliwość powyższej procedury omówiona została w uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 i w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, wynika też z normatywnej treści art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 6 ust. EKPC i art. 47 Karty Praw Podstawowych. Rolą powołanych przepisów jest zagwarantowanie stronie prawa do bezstronnego, niezależnego i niezawisłego sądu, a takim może być wyłącznie sąd ustanowiony ustawą. W omawianej sprawie złożenie przedmiotowego wniosku o wznowienie postępowania kasacyjnego wskazuje w sposób oczywisty, że strona dostrzegła wady w procedurze powołania na stanowiska sędziów SN panów: Zbigniewa Kapińskiego, Ryszarda Witkowskiego i Adama Rocha, które będą prowadzić do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 EKPC, gdyby w obiegu prawnym pozostało orzeczenie wydane z ich udziałem.

Badanie zasadności wniosku z art. 542 § 3 k.p.k. należało poprzedzić dywagacją, że każdy polski sąd jest związany dokonaną przez ETPC wykładnią standardu z art. 6 ust. 1 EKPC (zob. post. SN: z 16 września 2021 r., I KZ 29/21; z 22 marca 2022 r., I KZP 13/21; z 15 września 2022 r., I KO 75/21), a to skutkuje przyjęciem, że rozstrzyganie w sprawie przez osobę powołaną do Sądu Najwyższego na stanowisko sędziego w wadliwej procedurze, wiąże się z istotnym i bardzo prawdopodobnym naruszeniem prawa strony do rozpoznania sprawy przez bezstronny i niezależny sąd ustanowiony ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC, ale także standardu konstytucyjnego (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP). Takie stanowisko zostało wyrażone w wyrokach EKPC przeciwko Polsce: z 22 lipca 2021 r., nr 43447/19 w sprawie Reczkowicz, z 8 listopada 2021 r., nr 49868/19 i nr 57511/19 w sprawie Dolińskiej-Ficek oraz Ozimka oraz z 3 lutego 2022 r., nr 1469/20 w sprawie Advance Pharma sp. z o.o. a punkt widzenia Sądu Najwyższego wyrażony w postanowieniu z 16 września 2022 r., III KK 339/22 głoszący, że wejście w życie przepisów art. 29 § 4 – 25 ustawy o Sądzie Najwyższym nie może prowadzić do obniżenia standardu dopuszczalności badania bezstronności (...) sędziowskiej oraz

określenia skutków ich braku, wypracowanego w orzecznictwie TSUE i ETPCz – ostatecznie dopełnił zasadności twierdzenia, że realizacja standardów wynikających z przepisów art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 6 ust. EKPC i art. 47 Karty Praw Podstawowych wymagała wyeliminowania z obiegu prawnego orzeczenia wydanego przez osoby wskazane przez wnioskodawcę i reaktywowania procedury kasacyjnej w sprawie m.in. M. R. .

Podsumowując, skoro w składzie Sądu Najwyższego przy rozpoznaniu kasacji brały udział osoby powołane na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. w osobie pana Zbigniewa Kapińskiego, pana Ryszarda Witkowskiego i pana Adama Rocha, to uznać należało, że Sąd Najwyższy orzekający w sprawie II KK 110/22 był nienależycie obsadzony, co implikowało stwierdzenie, że na tym etapie procedowania zachodziła bezwzględna przyczyna odwoławcza, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. W związku z powyższym nie pozostawało nic innego jak, mając na uwadze art. 435 k.p.k. (przepis ten daje sądowi nie tyle uprawnienie, co nakłada obowiązek orzeczenia na korzyść współoskarżonego, który nie wniósł środka zaskarżenia, jeżeli orzeczenie to zmienia lub uchyla z tych samych względów na korzyść pozostałych, którzy taki środek odwoławczy wnieśli), uchylić postanowienie Sądu Najwyższego z 6 lutego 2024 r. o oddaleniu jako oczywiście bezzasadnych kasacji wniesionych przez obrońców, w tym obrońcę M. R. i orzec o wznowieniu przedmiotowego postępowania kasacyjnego. Konsekwencją powyższego było przekazanie kasacji wniesionych na korzyść skazanych do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu Izbie Karnej w postępowaniu kasacyjnym.

Natomiast nie przesądzając ostatecznego rozstrzygnięcia kwestii zasadności kasacji w ponownym procedowaniu, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że nie zachodzą wystarczające podstawy do uwzględnienia wniosku obrońcy M. R. z art. 532 k.p.k. Wstępna bowiem analiza sprawy na obecnym etapie postępowania, nie pozwalała na stwierdzenie, że waga zarzutów wymierzonych przeciwko prawomocnemu orzeczeniu Sądu Okręgowego w Warszawie była na tyle znacząca, że wręcz w polu widzenia niewątpliwie jawiła się perspektywa uznania kasacji za zasadną.

Z tych powodów kierując się przedstawionymi względami Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

[J.J.]

[ms]

Jacek Błaszczyk Michał Laskowski Jerzy Grubba